

ISSN: 2985-2366 (Online)

วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

Journal of Administration Management and Sustainable Development

Homepage: <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd>e-mail: jamsdonline@gmail.com

แนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Guidelines for enhancing digital technology usage skills of school

administrators under the Bueng Kan Primary Educational

Service Area Office

จิตรกร สุขเกษม^{1*}, พิมพ์พร จารุจิตร²Jittrakorn Sookgasem^{1*}, Pimporn Charuchit²^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2}Program in Educational Administration, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University*Corresponding author's e-mail: jennysunisa@icloud.com^{1*}

Received: March 24, 2026

Revised: April 15, 2026

Accepted: April 25, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2. เสนอแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และ 3. ประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ การวิจัยเป็นระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 321 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ระยะที่ 2 หาแนวทางของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยเลือกแบบเจาะจง ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.200 – 0.256 2) แนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีทั้งหมด 24 แนวทาง และ 3) การประเมินแนวทาง ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: การเสริมสร้าง, ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1. to investigate the current conditions, and the desirable conditions for enhancing the digital technology skills of school administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office; 2. to develop guidelines aimed at improving the digital technology skills of school administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office; and 3. evaluate the proposed guidelines for enhancing the digital technology skills of school administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. This study employed a mixed-methods research design and was carried out in three phases. Phase 1 focused on assessing the existing conditions, ideal conditions, and key needs for improving the digital technology skills of school administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 20 school administrators and 321 teachers, totaling 341 participants. The research instrument used was a questionnaire that demonstrated a reliability coefficient of 0.97. Phase 2 concentrated on developing guidelines for enhancing digital technology skills among school administrators under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. This was accomplished through semi-structured interviews conducted with three key informants. Phase 3 involved evaluating the proposed guidelines through purposive sampling with five experts from under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. Data were collected through semi-structured interviews. The research findings indicated that: 1) the overall current conditions were at a high level, while the desirable conditions reached the highest level; the overall priority needs index ranged from 0.200 to 0.256; 2) a total of 24 guidelines were identified to enhance the digital technology skills of school administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office; and 3) the evaluation results for the proposed guidelines in terms of suitability, feasibility, and usefulness were all at the highest level.

Keywords: enhancing, digital technology usage skills, school administrators

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมในทุกมิติ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา

ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก โลกของการศึกษาจึงต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะในบริบทของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 ได้วางหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562:102-103) หลักการดังกล่าวยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทักษะดิจิทัลในทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงภาคการศึกษา การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ตอกย้ำบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในระบบการศึกษา ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ แต่ยังเป็นแนวทางใหม่ในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ประเทศไทยได้วางแนวทางในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลและการศึกษาดิจิทัล โดยสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐมีความยืดหยุ่น โปร่งใส และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ AI เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาลดภาระครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2566) ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารต้องพร้อมปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการอยู่เสมอ เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประกาศนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้กำหนดเป้าหมายสำคัญ คือ “การพลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล” โดยเน้นการพัฒนาครู บุคลากร และระบบราชการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2568)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น OBEC content center เพื่อสนับสนุนการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ของครูและนักเรียน และขยายผลไปยังสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยเน้นให้เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้าง best practice ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษา จึงต้องมีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการบริหารจัดการทั้งด้านการสื่อสาร การตัดสินใจ และการพัฒนาศักยภาพครูและนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาไทยยังประสบปัญหาสำคัญ ได้แก่ การขาดข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันสำหรับใช้ในการบริหารจัดการ ขาดความทันสมัย และการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของโลก ทั้งที่วิชาการและนวัตกรรมการศึกษาได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการพัฒนาในยุคดิจิทัล สำหรับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ (สพป.บึงกาฬ) ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบทั้งในเขตเมือง และชนบท กระจายตัวครอบคลุมโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถช่วยลดข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และระยะทาง ตลอดจนเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลเข้าถึงคุณภาพการศึกษาได้เท่าเทียมกับพื้นที่อื่น ๆ และเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของชาติในยุคดิจิทัล

สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคปัจจุบันส่งผลต่อการจัดการศึกษาอย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้ทันยุค ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

โดยอาศัยทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลควบคู่กับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของชาติ แผนพัฒนาระดับประเทศ และการปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
3. เพื่อประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

การทบทวนวรรณกรรม

ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

Paul Gilster (1997) กล่าวว่าความสามารถในการทำความเข้าใจและใช้ข้อมูลจากแหล่งดิจิทัลที่หลากหลาย เน้นย้ำว่าการรู้ดิจิทัลไม่ใช่แค่การใช้เทคโนโลยีเป็น แต่เป็นการมีความสามารถในการประเมินข้อมูลที่รับจากแหล่งดิจิทัลต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

Ferrari (2013) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับพลเมืองยุโรป ที่พัฒนาโดยคณะกรรมการการยุโรป (European Commission) ประกอบด้วย 5 ด้านหลัก ได้แก่ การรู้สารสนเทศและข้อมูล (information and data literacy) ความสามารถในการค้นหา จัดการประเมิน และใช้ข้อมูลและเนื้อหาดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and collaboration) ความสามารถในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างเนื้อหาดิจิทัล (digital content creation) ความสามารถในการสร้างและแก้ไขเนื้อหาดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และเสียง ความปลอดภัย (safety) ความสามารถในการปกป้องตนเอง และผู้อื่นจากภัยคุกคามทางดิจิทัล รวมถึงการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย การแก้ไขปัญหา (problem-solving) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความท้าทายต่าง ๆ

สุภัค เศรษฐวงษ์ (2563) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในยุคใหม่ โดยประกอบด้วย 3 มิติหลัก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ทักษะการใช้งาน เจตคติที่มีต่อเทคโนโลยีซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาได้เช่นกัน

อันธิกา ปริญญานิเทศ และคณะ (2563) กล่าวว่า ทักษะดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ และเครื่องมือดิจิทัล ในการสืบค้น รวบรวม ประมวลผล ใช้งาน และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างงานและนำเสนองานได้อย่างชำนาญ เข้าใจข้อมูลที่ซับซ้อน เข้าถึง ค้นหา และใช้บริการบนอินเทอร์เน็ตได้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถประเมินความเชื่อมโยงและแยกแยะความจริงออกจากโลกเสมือนได้ รวมถึงสามารถทำงานแบบออนไลน์ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

อรรณพ กันละนนท์ (2564) กล่าวว่า ทักษะดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัล อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม โดยเน้นการเรียนรู้ด้านทัศนคติ ความรู้ และทักษะ ซึ่งรวมถึงสิทธิและความรับผิดชอบ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล การสื่อสาร ความปลอดภัย และกฎหมายในยุคดิจิทัล

จากการให้ความหมายทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ดังที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมการใช้เครื่องมือดิจิทัล อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่าย และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อสื่อสาร สืบค้น วิเคราะห์ สร้างสรรค์เนื้อหา แก้ไขปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่น และดำเนินงานในสภาพแวดล้อมดิจิทัลอย่างปลอดภัย มีจริยธรรม และมีความรับผิดชอบ ทั้งในระดับพื้นฐานและระดับสูง รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำรงชีวิต การเรียนรู้ และการทำงานในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบของทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ตามกรอบสมรรถนะของ UNESCO (2018) ICT-CFT ของ UNESCO มุ่งพัฒนา “ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT competencies)” ให้แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยเน้นให้ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา การเรียนรู้ และการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อพัฒนา “Smart School” และ “Digital Education Leadership” องค์ประกอบสำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. ด้านการเลือกใช้เทคโนโลยี (technology literacy) ผู้บริหารต้องสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานบริหาร และบริบทของสถานศึกษา เช่น การใช้ระบบจัดการข้อมูล การประชุมออนไลน์ หรือระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความเหมาะสมทางงบประมาณจุดมุ่งหมายคือ “การรู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มคุณภาพงานและลดความซ้ำซ้อนทางการบริหาร”

2. การสื่อสารผ่านระบบดิจิทัล (digital communication & collaboration) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน เช่น การใช้สื่อออนไลน์ในการประชุม ประกาศนโยบาย และการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มุ่งสร้าง “การมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในการบริหารผ่านการสื่อสารดิจิทัล”

3. การจัดการข้อมูลสารสนเทศ (information & knowledge management) เน้นการใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบ e-Office, Google Workspace หรือ dashboard สำหรับบริหารโรงเรียน ผู้บริหารต้องเป็น “ผู้จัดการข้อมูล (data manager)” ที่ใช้ข้อมูลเชิงหลักฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ด้านความปลอดภัยดิจิทัล (digitale ethics & safety) ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลราชการ ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมดิจิทัล เช่น การใช้รหัสผ่านการจัดเก็บเอกสารอย่างปลอดภัย และการป้องกันข้อมูลรั่วไหล เน้นให้เป็น “แบบอย่างของความรับผิดชอบทางเทคโนโลยี”

5. การพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (professional growth & lifelong learning) ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ เช่น การอบรมออนไลน์ (MOOC) หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านเครือข่ายดิจิทัล เพื่อให้ผู้บริหารมี “digital mindset” ที่พร้อมเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. การสร้างเครือข่ายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (networking for learning communities) ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนอื่น หน่วยงานภายนอก หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และทรัพยากรทางการเรียนรู้ “การเชื่อมโยงองค์กรด้วยเทคโนโลยี” คือหัวใจของการพัฒนาโรงเรียนในยุคดิจิทัล ISTE พัฒนา “มาตรฐานสมรรถนะเทคโนโลยีสำหรับผู้นำทางการศึกษา” เพื่อยกระดับผู้บริหารให้เป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล (digital transformation leader)” โดยเน้น 5 ด้านหลัก ได้แก่ visionary planner, empowering leader, connected learner, equity advocate และ systems designer

1) การเลือกใช้เทคโนโลยี visionary planner ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่ตอบโจทย์การเรียนรู้และการบริหารอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่ดิจิทัล

2) การสื่อสารผ่านระบบดิจิทัล empowering & connected leader ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสื่อสารกับทุกภาคส่วน เช่น การสื่อสารผ่าน social media เว็บไซต์โรงเรียน หรือแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

3) การจัดการข้อมูลสารสนเทศ systems designer สร้างระบบจัดการสารสนเทศในองค์กร เช่น ฐานข้อมูลครูและนักเรียน การบริหารเอกสารออนไลน์ การใช้ Dashboard เพื่อการตัดสินใจ

4) ความปลอดภัยดิจิทัล equity and citizenship advocate ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมปลอดภัย และเท่าเทียม เช่น การกำหนดนโยบายคุ้มครองข้อมูลในโรงเรียน และการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

5) การพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี continuous learner ผู้นำต้องเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่อย่างต่อเนื่อง ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้บุคลากรในองค์กร

6) การสร้างเครือข่ายผ่านเทคโนโลยี connected learner ใช้เทคโนโลยีสร้างเครือข่ายกับผู้นำทางการศึกษานักวิชาการ และองค์กรต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี (best practice)

สัญญา พันพิลา (2562) ทักษะด้านดิจิทัล คือ คุณสมบัติที่จะทำได้โดยอาศัยความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ การอบรมพัฒนาตนเอง และแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเหมาะสม โดยการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ศูนย์และหนึ่ง หรือสัญลักษณ์อื่นมาแทนค่า เพื่อใช้สร้าง หรือก่อให้เกิดระบบต่าง ๆ และนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 7 ด้าน ได้แก่

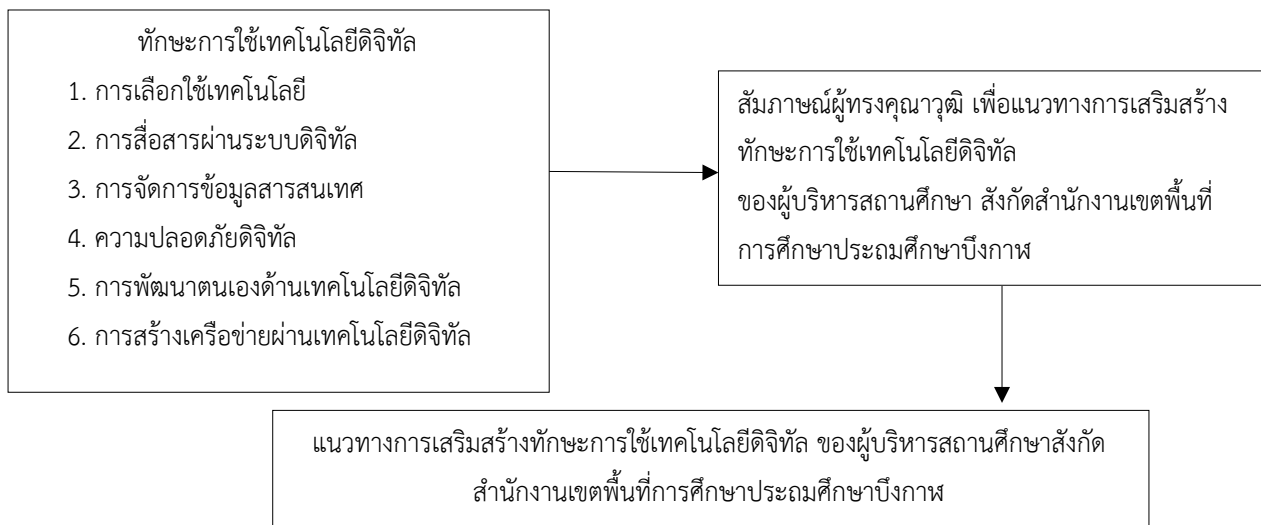
1. ด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
2. ด้านการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล
3. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร
4. ด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัล
5. ด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ
6. ด้านผู้นำดิจิทัล
7. ด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล

สรุปได้ว่า แนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะดิจิทัล แบ่งได้ 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการเลือกใช้เทคโนโลยี 2. การสื่อสารผ่านระบบดิจิทัล 3. การจัดการข้อมูลสารสนเทศ 4. ด้านความปลอดภัยดิจิทัล 5. การพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และ 6. การสร้างเครือข่ายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปได้ว่า องค์ประกอบทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของนักวิชาการและผู้วิจัย ประกอบด้วย 6 ด้าน

1. ด้านการเลือกใช้เทคโนโลยี 2. การสื่อสารผ่านระบบดิจิทัล 3. การจัดการข้อมูลสารสนเทศ 4. ด้านความปลอดภัยดิจิทัล 5. การพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และ 6. การสร้างเครือข่ายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,915 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ได้จำนวน 341 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อสร้างแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) โดยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้าง

ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วย 1) ด้านการเลือกใช้เทคโนโลยี 2) การสื่อสารผ่านระบบดิจิทัล 3) การจัดการข้อมูลสารสนเทศ 4) ด้านความปลอดภัยดิจิทัล 5) การพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 6) การสร้างเครือข่ายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) พิจารณาตามการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้คะแนนตามน้ำหนักของคำตอบ 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มาแจกแจงความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (percentage)

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (needs analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ PNI Modified = (I-D)/D (I=สภาพที่พึงประสงค์ D=สภาพปัจจุบัน)

ระยะที่ 2 หาแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 2 คน และผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (purposive selection)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในระยะที่ 1 มาใช้ในการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ นำไปจำแนกจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็น และตีความตามกรอบแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง วิธีการศึกษา ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์และข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับแนวทาง

การเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางต่อไป และส่งแนวทางที่ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลับคืนให้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ทั้ง 5 ท่าน เพื่อยืนยันผลของแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

1. กลุ่มผู้ประเมิน

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ในการประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

3.2 ผู้วิจัยนำแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พร้อมส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ หาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีในภาพรวมพบว่า ความต้องการจำเป็น โดยรวมอยู่ระหว่าง 0.200 – 0.228 ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวม

แนวการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI	ลำดับ
							Modified	
1. การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงาน และบริบทของโรงเรียน	4.18	0.97	มาก	4.65	0.50	มากที่สุด	0.222	2
2. การสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัลอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.30	0.97	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด	0.204	5
3. การจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อ สนับสนุนการตัดสินใจ	4.29	0.98	มาก	4.63	0.60	มากที่สุด	0.200	6
4. การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและ ระบบดิจิทัล	4.23	0.93	มาก	4.73	0.59	มากที่สุด	0.228	1
5. การพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อย่างต่อเนื่อง	4.31	0.95	มาก	4.77	0.49	มากที่สุด	0.216	3
6. การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือผ่าน เทคโนโลยีดิจิทัล	4.32	0.91	มาก	4.73	0.49	มากที่สุด	0.206	4
ภาพรวม	4.26	0.94	มาก	4.69	0.53	มากที่สุด		

ผลการหาแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi- structured interview) ในมุมมอง
ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีแนวทางคือ 1) การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานและบริบท
ของโรงเรียนมีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง 2) การสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพมีแนวทางพัฒนา
จำนวน 4 แนวทาง 3) การจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง
4) การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและระบบดิจิทัล มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง 5) การพัฒนาตนเอง
ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง และ 6) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ
ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีแนวทางพัฒนา 4 แนวทาง

การประเมินแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัย ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้
และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

รายการ	มาตรฐาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความเหมาะสม	5.00	0	มากที่สุด
2. ด้านความเป็นไปได้	5.00	0	มากที่สุด
3. ด้านความเป็นประโยชน์	5.00	0	มากที่สุด
ภาพรวม	5.00	0	มากที่สุด

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวมมีความต้องการจำเป็นทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิศรานันท์ ชันทอง และสุชาดา บุบผา (2564) ได้ศึกษาวิจัยทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ซึ่งพบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกันกับ 1) ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กันโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 5) ทักษะการใช้ช่องทางดิจิทัลในการสื่อสารความร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลของการศึกษาการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้ให้ข้อมูล โดยเลือกด้านที่มีความต้องการจำเป็น 2 ลำดับแรก ดังนี้

2.1 ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและระบบดิจิทัล เป็นด้านที่มีความต้องการและความจำเป็นมากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน ครู และบุคลากรจำนวนมากผ่านระบบดิจิทัล ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการรั่วไหลและการละเมิดข้อมูล ผู้บริหารจึงตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย และถูกต้องตามหลักจริยธรรมและกฎหมายดิจิทัล อีกทั้งการขาดความรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ของสถานศึกษาโดยตรง จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผลสืบเนื่องถึงการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและระบบดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิด UNESCO (2018) ด้านความปลอดภัยดิจิทัล (digital ethics & safety) ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลราชการ ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมดิจิทัล เช่น การใช้รหัสผ่าน การจัดเก็บเอกสารอย่างปลอดภัย และการป้องกันข้อมูลรั่วไหล เน้นให้เป็น แบบอย่างของความรับผิดชอบทางเทคโนโลยี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า กำหนดมาตรการป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตอย่างชัดเจน ปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) อย่างเคร่งครัด สร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยของข้อมูลแก่ครูและบุคลากร กำหนดสิทธิ์การใช้งานระบบดิจิทัลตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยของข้อมูลและระบบดิจิทัล โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล การใช้รหัสผ่านอย่างเหมาะสม และการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูและบุคลากรในการใช้งานระบบดิจิทัลอย่างปลอดภัย

2.2 ด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เป็นด้านที่มีความต้องการและความจำเป็นน้อยที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีระบบสารสนเทศพื้นฐานจากหน่วยงานต้นสังกัดรองรับอยู่แล้ว ทำให้สามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูลในการบริหารงานได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งการตัดสินใจของผู้บริหารยังคงอาศัยประสบการณ์ และนโยบายเป็นหลักมากกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ส่งผลให้ผู้บริหารรับรู้ว่าด้านดังกล่าวยังไม่เป็นประเด็นเร่งด่วนในการพัฒนาเมื่อเทียบกับด้านอื่น สอดคล้องกับแนวคิด UNESCO (2018) การจัดการข้อมูลสารสนเทศ (information & knowledge management) เน้นการใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบ e-Office, Google Workspace หรือ Dashboard สำหรับบริหารโรงเรียน ผู้บริหารต้องเป็น ผู้จัดการข้อมูล (data manager) ที่ใช้ข้อมูลเชิงหลักฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า การจัดเก็บ และบริหารข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกต่อการนำมาใช้ ต้องตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนนำไปใช้ในการตัดสินใจ ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการวางแผนและบริหารงาน และเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นปัจจุบันแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลด้านวิชาการ ข้อมูลบุคลากร และข้อมูลการบริหารจัดการ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่าการมีระบบข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย และเข้าถึงได้ง่ายช่วยให้การตัดสินใจมีความรอบคอบและลดความคลาดเคลื่อน

3. ผลการประเมินแนวการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ (utility) ด้านความเหมาะสม (propriety) และด้านความเป็นไปได้ (feasibility) จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลการประเมินแนวทางโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าแนวการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่ได้จากการวิจัยมีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ค้นพบว่าองค์ความรู้สำคัญประกอบด้วยการพัฒนาเชิงระบบใน 2 มิติหลัก ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลดิจิทัล และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ โดยเน้นความปลอดภัยไซเบอร์เป็นลำดับความสำคัญสูงสุด ควบคู่กับการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ แนวทางที่พัฒนาขึ้นมุ่งเน้นการสร้างความตระหนัก การกำหนดมาตรการที่ชัดเจน และการพัฒนาทักษะผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเกิดประโยชน์สูง สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า จากการวิจัยการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรนำผลการวิจัย ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาให้ปลอดภัยทั้ง 6 ด้าน ให้อยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ต่อสถานศึกษา ครู บุคลากร และนักเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศ และช่องทางการสื่อสารภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทพื้นที่อื่น หรือในระดับ การศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ของแนวทางการพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความครอบคลุมขององค์ความรู้ และสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในบริบท ที่กว้างขึ้น

2.2 ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือแบบผสมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นการวิจัยในอนาคตควรใช้วิธีการ วิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม หรือการศึกษากรณีศึกษา ควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ขยาย ผลการวิจัยเชิงตัวเลขได้อย่างชัดเจนและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยหรือรูปแบบการพัฒนาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเสริมสร้างทักษะดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาการวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ หรือพัฒนารูปแบบ (model) การเสริมสร้างทักษะการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น บทบาทภาวะผู้นำดิจิทัล การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือวัฒนธรรม องค์กร เพื่อให้ได้แนวทางเชิงระบบที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณิศรานิษฐ์ ชันทอง และสุชาติดา บุปผา. (2564). ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. *Journal of Modern Learning Development*, 6(4), 149–163.
- สัญญา พันพิลา. (2562). ความสามารถด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. <https://pubhtml5.com/clayd/qovw/basic/>.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *แนวทางการขับเคลื่อนระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC Content Center) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน.
https://techno.obec.go.th/index_2023/manual/occ67_obec.pdf.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2566). *แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566–2570*.
<https://www.dga.or.th/policy-standard/policy-regulation/dga-019/dga-027/dg-plan-2566-2570/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2568). *แนวทางในการพลิกโฉมการศึกษา (Transforming Education) ตามแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ*. กระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/2142>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. https://backoffice.onec.go.th/uploaded2/Category/202112/202112_Doc_02.pdf.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580*.
<https://www.nesdc.go.th/nsr/ns/>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570*. <https://www.nesdc.go.th/the-national-economic-and-social-development-plan/the-thirteenth-plan-2023-2027/>.
- สุภัค เศรษฐวงษ์. (2563). การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในยุคดิจิทัล. *วารสารการศึกษาและเทคโนโลยี*, 7(1), 66–78.
- อรรณพ กันละนนท์. (2564). ทักษะดิจิทัลกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์ดิจิทัล*, 5(2), 23–35.
- Ferrari, A. (2013). *DIGCOMP: A framework for developing and understanding digital competence in Europe*. Publications Office of the European Union.
- Gilster, P. (1997). *Digital literacy*. Wiley.
- UNESCO. (2018). *UNESCO ICT competency framework for teachers (Version 3)*.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265721>.